

Motion till riksdagen 2005/06:Ub345

av Ulf Nilsson m.fl. (fp)

Läraryrket

Sammanfattning

Skolans huvuduppgift är att varje elev ska erövra goda kunskaper. Detta kräver att skolan får möjlighet att fokusera på sitt kunskapsuppdrag och att lärarna får de förutsättningar och verktyg som krävs för att klara detta viktiga uppdrag.

Folkpartiet vill införa mer specialiserade lärarkategorier. Utbildningen har genom flera reformer blivit alltför likformig. Det krävs helt olika kompetens för att lära små barn att läsa och att lära gymnasieelever matematiska formler. Folkpartiet vill också återinföra utbildningen till speciallärare.

Andelen behöriga lärare måste öka. Därför vill Folkpartiet liberalerna införa ett förbud mot att tillsvidareanställa obehöriga lärare. Kravet för behörighet ska vidgas så att det både gäller pedagogisk-didaktisk behörighet och ämnesbehörighet. En auktorisation för behöriga lärare ska införas.

Ordning är en förutsättning för lärande. Alla elever har rätt till arbetsro och trygghet i skolan. Därför är det viktigt att lärare får de verktyg som krävs för att skapa detta. Därför måste tydliga skrivningar om att lärare exempelvis ska ha rätt att avvisa störande elever eller beslagta farliga föremål skrivas in i skollagen.

Lärarnas karriärmöjlighet måste öka. Idag begränsas lärares karriärmöjlighet framför allt till administrativt arbete. Det måste också bli möjligt att forska, utveckla undervisningen, skriva läromedel eller bli ämnesutvecklare. Äldre erfarna lärare ska kunna bli mentorer för nyutbildade lärare.

Rektor ska vara en pedagogisk ledare. Ofta har inte skolledare möjlighet att fungera som detta i praktiken, utan får ägna all sin tid åt ekonomi och administration. Skolverket bör vid inspektioner följa upp skolledares möjlighet att fungera som pedagogisk ledare.

Fel! Okänt namn på

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning	2
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	Kunskap – skolans huvuduppgift	4
5	Lärarnas roll i skolan.....	5
6	Lärarytelse med kvalitet	6
7	Skärpta krav på behörighet	7
8	Lärares karriärmöjlighet	8
9	Stärk de professionellas roll i skolan	9
10	Lärares befogenheter	9
11	Jämställdhet bland lärarna	10
12	Lärares hälsa.....	10
13	Rektor – en pedagogisk ledare.....	11

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa tydliga lärarkategorier med olika utbildning och examen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återinföra speciallärarutbildningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dagens lärarutbildningar skall utsättas för konkurrens genom att ämnesinstitutioner skall kunna tilldelas examinationsrätt för lärare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den pedagogiska och didaktiska delen av lärarutbildningen skall samordnas bättre med ämnesutbildningen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Lärarhögskolan i Stockholm skall avvecklas som eget lärosäte.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den pedagogiska påbyggnadsutbildningen för redan ämnesbehöriga lärare skall vara två terminer lång.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolpersonal med utländsk bakgrund.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om validering av utländska lärarexamina.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förbud mot att tillsvidareanställa obehöriga lärare.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att obehöriga lärare endast skall kunna visstidsanställas under ett läsår.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att samma behörighetskrav som gäller för kommunala skolor också skall gälla för fristående skolor och undervisning som sker på entreprenad.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolor som bryter mot behörighetsreglerna skall kunna åläggas sanktioner.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att behörighetsbegreppet ska skärpas i lagstiftningen så att både pedagogisk behörighet och ämnesbehörighet skall krävas för att lärare skall anses behörig.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en auktorisation för behöriga lärare.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten för äldre lärare att bli mentor för yngre kolleger.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en plan för hur antalet lektorer skall öka i gymnasieskolan.

Fel! Okänt namn på

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om skolans ansvar för fortbildning och vidareutbildning av lärare.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om förbättrade karriärmöjligheter för lärare.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att kommunala skolor skall få en mer självständig roll.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att de professionellas roll i skolan måste förtydligas.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att lärare måste få mer makt över sin egen arbetssituation.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att varje skola skall ha tydliga ordningsregler.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om vikten av välfungerande skolhälsovård.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att lärare skall ha rätt att beslagta störande och farliga föremål.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att lärare skall ha rätt att avvisa störande elever från undervisningen.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att skolan skall ha rätt att besluta om kvarsittning, skriftlig varning, föräldrasamtal och förflyttning av grundskoleelever respektive avstängning av gymnasieelever.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att allvarliga brott i skolan alltid skall polisanmälas.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om vikten av ett aktivt jämställdhetsarbete i skolan.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av bättre friskvård och rehabilitering för lärare.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att skolledare skall vara pedagogisk ledare.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att skolledares möjlighet att vara pedagogisk ledare skall ingå som en del av en nationell skolinspektions fortlöpande granskning av skolorna.

Kunskap – skolans huvuduppgift

Skolan ska ha en tydlig huvuduppgift: att varje elev ska erövra djupt rotad och välstrukturerad kunskap som kan växa och förgrena sig genom hela livet. Skolan har fått alltför många uppgifter som flyttar fokus från kunskapsmålen och detta har bidragit till att andelen elever som inte når målen ökar. Så snart ett nytt samhällsproblem har uppstått så har skolan fått i uppgift att lösa det. Detta är fel. Skolan kan inte lösa alla problem i samhället, och föräldrarnas ansvar för barnens fostran kan inte läggas över på skolan. Folkpartiet vill

främja en utveckling där skolan får större möjligheter att fokusera på kunskapsmålen.

Den socialdemokratiska skolan har blivit en ideologisk experimentverkstad där reform efter reform tagit bort mål, krav, utvärdering, betyg, speciallärare, stödundervisning och tydlig föräldrainformation. I stället för att försöka hitta och hjälpa de elever som inte klarar kraven, tar Socialdemokraterna bort kraven. Det anses elakt att utvärdera för att kunna hjälpa, vilket är en extremt oansvarig politik som har lett till att alltfler misslyckas. För att fler ska lyckas måste målen bli tydligare, möjligheten till utvärdering måste öka, insatserna när eleven inte verkar nå målen måste bli fler och sättas in tidigt i skolan. I dag fungerar signalsystemet dåligt och hjälpen sätts in för sent. Resurser som läggs på det individuella programmet borde istället komma de yngsta barnen till del. Stödet borde sättas in redan de första åren i skolan.

En del menar att det är förlegat att lära eleverna grundläggande fakta och färdigheter, att skolan framför allt ska lära eleverna metoder för eget lärande. Det här synsättet urholkar på sikt skolan som bildningsinstitution. Grundläggande fakta och färdigheter är tillsammans med elevens egen tankeförmåga grundstenarna för djupare förståelse av världen. I dag vittnar alltfler elever om att de lämnas ensamma i sin kunskapsutveckling. Folkpartiet anser att duktiga lärare är en förutsättning för en positiv kunskapsutveckling hos eleverna. Alla elever, men framför allt de elever som har det svårt i skolan, behöver stöd i sitt lärande i form av välstrukturerad undervisning i en arbetsmiljö som präglas av grundläggande ordning. Lärarens utbildning, erfarenhet och befogenheter är avgörande för att skolan ska lyckas i sitt kunskapsuppdrag. Därför ser vi med stor oro på bristerna som framkommit i samband med utvärderingen av lärarutbildningen. Folkpartiet anser att utbildningen måste göras om så att den är mer anpassad till de ämnen och elever som läraren ska arbeta med.

Lärarnas roll i skolan

Att arbeta med barns personliga och kunskapsmässiga utveckling är bland de viktigaste uppgifter en människa kan ha. Lärarna har stort ansvar för våra barns utveckling till fria, ansvarsfulla och kunniga medborgare. Skolan är till för eleverna, och i det arbetet är lärarna skolans viktigaste resurs. En bra lärare är långt viktigare än en fin lärobok eller en snabb dator. Ofta är det i efterhand en viss lärare som är vårt mest positiva minne av skolan, en lärare som uppmuntrade oss, väckte ett intresse och kanske till och med fick oss att slå in på en viss bana i livet.

För att kunna sätta sådana spår hos sina elever, måste lärarna inte bara ha goda teoretiska kunskaper utan också vara goda pedagoger. Det är den kombinationen som gör lärarrollen unik. Läraren behöver också en bra arbetsmiljö med bra arbetsvillkor för att kunna göra en insats för framtidens vuxna. Folkpartiet föreslår en rad åtgärder för att fler studenter – de bästa studenterna – ska välja att bli lärare och stanna kvar i yrket.

Fel! Okänt namn på

Sverige står som land inför en av historiens största utmaningar. Vi ser hur en allt snabbare globalisering gör att Sverige riskerar att halka efter länder som Kina och Indien med extremt hög tillväxt och billig arbetskraft. Vi kan inte hindra att vissa jobb flyttar utomlands, men vi kan se till att nya företag startas eller att andra företag väljer att etablera sig i Sverige. Men för att vi ska lyckas med det krävs en satsning på utbildning och flit. Folkpartiet tror inte på att konkurrera med låga löner eller sänkt levnadsstandard. Vi tror på höjd kunskapsnivå, och i det arbetet utgör skolan grunden.

Läroutbildning med kvalitet

Det finns nu i stort sett bara en enda, enhetlig läroexamen för alla, från förskollärare till gymnasielärare. Det är inget självändamål att göra de olika läroutbildningarna mer samordnade och likformiga. Det är stor skillnad mellan att pedagogiskt arbeta med en treåring och att lära ut komplicerade ekvationer till en artonåring, men båda uppgifterna är lika viktiga och för att utföra dem krävs en specialiserad utbildning.

För att få väl skickade lärare som kan förmedla kunskap och är trygga i sin profession måste läroutbildningen göras om. Tydliga lärokatogrier ska återinföras. Exempel på sådana katogrier är förskollärare, lågstadielärare, mellanstadielärare och ämnelärare för högstadiet och gymnasiet. Obehöriga lärare med ämneskunskaper och erfarenhet ska erhålla behörighet genom att läsa in pedagogik och didaktik.

Lågstadieläroutbildningen ska ha ett speciellt fokus på läs-, skriv- och matematikinläring. För att kunna undervisa i alla teoretiska ämnen ska låg- och mellanstadielärarna utbildas till klasslärare.

Ämnelärarna ska ha filosofie kandidat-examen eller motsvarande i två ämnen enligt vissa förutbestämda kombinationer som motsvaras av tjänster i skolväsendet. Ämneskurserna ska i princip ligga på samma akademiska nivå för lärostudier som för övriga studenter vid lärosätet.

Specialläroutbildningen har lagts ned och i dag finns bara utbildningen till specialpedagog kvar. Det är dock en viktig skillnad – specialpedagogerna är utbildade och anställda för att stödja skolledningens och de ordinarie läroarnas arbete med elever i behov av särskilt stöd. Specialläroarnas roll var att arbeta direkt med eleverna, enskilt eller i mindre grupper. Utbildade speciallärare har ofta ersatts av utbildade elevassistenter. Specialläroutbildningen måste återinrättas.

Dagens läroutbildningar bör utsättas för konkurrens genom att också ämnesinstitutioner inom högskolan, som bedöms lämpliga, ska kunna få examinationrätt för lärare. Genom att bygga upp egen didaktisk kompetens och samarbete med pedagogiska institutioner skulle t.ex. KTH och Chalmers kunna vara huvudman för utbildning av lärare i matematik, teknik och naturorienterade ämnen.

Läroutbildningarna bör inte utgöra egna lärosäten. Sannolikt ökar både kvaliteten och status på utbildningarna om de ingår i större lärosäten. Den peda-

gogiska och didaktiska delen av lärarutbildningen måste dessutom samordnas bättre med ämnesutbildningen. Därför ska t.ex. Lärarhögskolan i Stockholm (LHS) avvecklas som eget lärosäte för att i stället ingå i Stockholms universitet.

Tidigare har flertalet gymnasielärare valt att först läsa en ämnesutbildning och sedan komplettera med två terminer på en lärarhögskola. Lärare som byggt på sin akademiska examen med en lärarutbildning, har varit en stor tillgång för skolorna med sina goda ämneskunskaper. I dag måste de läsa ytterligare en termin i lärarutbildningen. För många kan en ytterligare termins studieskulder vara avskräckande. Det är oerhört synd, eftersom skolan går miste om behöriga lärare med bred pedagogisk erfarenhet och gediget kunnande. Med tanke på att de allra flesta av lärarstudenterna i Sverige tidigare valt denna studieväg, riskerar förändringen att leda till en stor minskning i antalet lärare. Den påbyggnadsutbildning som krävs för att bli behörig ämneslärare bör med Folkpartiets förslag om mer specialiserade lärarexamina åter kunna bli två terminer lång.

När förskolan nu har ett större pedagogiskt ansvar än tidigare är det oerhört viktigt att det är utbildad personal som har huvudansvaret för verksamheten. I den likformiga lärarutbildningen är det för få studenter som väljer att utbilda sig till förskollärare. Förskolläroinriktningen hamnar lätt i skymundan. Genom att införa en egen förskolläroinriktning skulle rekryteringen till yrket underlättas.

Ett annat problem är att dagens lärarutbildning, som slår samman utbildningar för olika yrkeskategorier, innebär att de flesta lärarstudenter som vill bli förskollärare inte ges något tillräckligt forum för diskussioner om vad det innebär att vara förskollärare. När undervisningen handlar om grundskolan tappar många motivationen för att välja en inriktning mot förskolan.

Skolan ska främja förståelsen för Sverige som ett mångkulturellt samhälle. För att åskådliggöra detta är det viktigt att det bland skolans personal finns personer med utländsk bakgrund. Det handlar inte bara om att personal med utländsk bakgrund har särskilda erfarenheter och kunskaper som behöver tas till vara, utan minst lika mycket om att det för alla elever på skolan ska göras tydligt att förebilder, auktoriteter och akademiker kan ha olika bakgrunder. Valideringen av utländska examina ska underlättas och påskyndas, så att akademiker med invandrarbakgrund kan läsa in en lärarbehörighet på två terminer enligt förslaget ovan.

Skärpta krav på behörighet

Det är numera 20 % av lärarna i grundskola och gymnasium som inte har lärarutbildning. Det innebär att det varje dag är mer än 25 000 obehöriga lärare som undervisar våra barn och ungdomar. På grundskolans högstadium är det hela 37 % som undervisar i ett eller flera ämnen där de själva saknar ämnesutbildning. Av de obehöriga lärarna är det drygt 10 000 som är tillsvi-

Fel! Okänt namn på

dareanställda. För tio år sedan var siffran 2 200, vilket alltså innebär att antalet nästan femdubblats på tio år.

I stället för att anställa ”riktiga” lärare utnyttjar arbetsgivarna i allt större utsträckning kryphål i lagen och anställer obehöriga på lärartjänster. Folkpartiet föreslår att kryphålen täpps igen och att det också i praktiken blir förbjudet att fastanställa obehöriga lärare.

Om det verkligen inte finns en behörig lärare att tillgå ska en obehörig kunna korttidsanställas för en tid på maximalt ett år. Samma behörighetskrav som gäller för kommunala skolor ska gälla för friskolor samt eventuell skolundervisning på entreprenad. Kommuner och skolhuvudmän som bryter mot behörighetsbestämmelserna ska självfallet kunna åläggas sanktioner. Böter och skadestånd är tänkbara följder.

Regelverket när det gäller behörighet är alltför oprecist. Begreppet ”behörig” måste definieras tydligt i lagstiftningen. Det måste vara klart att med behörighet avses adekvat utbildning i både de ämnen som läraren ska undervisa i och om den skolform där undervisning ska bedrivas. Läraren ska ha både ämnesbehörighet och pedagogisk-didaktisk behörighet.

Folkpartiet vill införa en auktorisation inom läraryrket. Auktorisationen ska utfärdas efter fullgjord lärarutbildning och efter en viss tid i yrket. Den ska vara kopplad till kompetens, erfarenhet och fastställda etiska regler. Auktorisationen ska gå att utvidga genom fördjupade studier, men ska också kunna återkallas om läraren bryter mot de etiska reglerna eller på annat sätt missköter sitt arbete.

Lärares karriärmöjlighet

Utveckling är någonting självklart i de flesta akademiska yrken. Utvecklingsmöjligheter stimulerar och belönar goda arbetsinsatser och höjer attraktionskraften i yrket. Äldre lärare har värdefulla kunskaper som måste föras vidare till den yngre generationen. Möjligheterna att utvecklas inom yrket förbättras om särskilda tjänster inrättas, t.ex. att bli mentor för någon yngre lärare. Det är nödvändigt att yngre lärare får ett stöd i de pedagogiska spörsmål som de ställs inför den första tiden i yrket. Särskilt viktigt är att utöka antalet lektorer i skolan. Att vara lektor innebär att läraren periodvis kan bedriva forskning parallellt med undervisning i skolan. Lektorerna stärker skolans forskningsanknytning och tillför därmed skolan en viktig kvalitetsdimension.

Lektorer var förr ett vanligt inslag i svenskt skolväsende. I dag har lektora-ten i stort sett försvunnit. Enligt de senaste uppgifterna är endast 2 % av landets ca 30 000 gymnasielärare lektorer. Folkpartiet anser att en plan bör upprättas där målet är att var tionde gymnasielärare är lektor inom en femårsperiod. Lärare måste få möjlighet att, utan att riskera sin tjänst, göra uppehåll för forskningsarbete och studier.

Skolans skyldighet att erbjuda fortbildning och vidareutbildning måste slås fast. Läraryrket är ett yrke som aldrig får vara statiskt. En medveten plan för

varje lärares ämnesfördjupning och pedagogiska fortbildning måste göras upp ute på skolorna.

Lärares karriärväg brukar oftast begränsas till utökat administrativt ansvar i skolan. Skolan borde i stället sträva efter att karriärmöjligheter öppnas för att stärka skolans kunskapsuppdrag. Det kan ske genom att möjliggöra för lärare att på deltid forska i sina ämnen, utveckla undervisningen, producera läromedel m.m.

Stärk de professionellas roll i skolan

Alltför många skolreformer har de senaste trettio åren genomförts i strid med lärarkåren. Det är inte underligt att så många som var tredje lärare allvarligt funderar på att byta yrke. I en undersökning från Skolverket uppger 95 % av de äldre lärarna att deras arbetsbelastning ökat kraftigt. Lärarna får fler och fler påbud och administrativa uppgifter.

Kommunala skolor måste få villkor som mer liknar de fristående skolornas: korta beslutshierarkier och större frihet från kommunpolitikerna. Politiker har till uppgift att sätta upp målen för skolans verksamhet och med uppföljning och utvärderingar tillse att målen nås. Men det är skolans pedagoger, lärare och skolledare, som måste bestämma hur målen ska uppnås. Politiker ska inte lägga sig i det pedagogiska arbetet i skolan.

Vid beslut som gäller skolan måste lärarnas professionella synpunkter få komma fram. Detta gäller också vid utarbetandet av nya kursplaner, som tyvärr ofta sker utan dialog med lärarkåren. Stora förändringar i skolan måste föregås av ett omfattande remissförfarande, där lärarkåren får tillfälle att aktivt delta och lämna synpunkter.

Föräldrar och elever ska ha stor möjlighet att påverka skolans arbete. Folkpartiet motsätter sig dock att styrelser med lekmän och elever får fatta beslut om avgörande ekonomiska, pedagogiska och ämnesteoritiska frågor i skolan. Vi måste värna om och ta vara på lärarnas och rektorernas professionalism.

Lärares befogenheter

Lärarnas status hänger intimt samman med lärarutbildningens utformning och lärarnas befogenheter. Lärarutbildningen har i flera steg tappat status genom att både ämneskunskaper och de kunskaper som aktivt verksamma lärare behöver har tunnats ut. Dessutom har det stora antalet obehöriga lärare sänkt yrkets status. Lärarnas befogenheter har dessutom kringskurits bit för bit. Tidigare hade lärare mycket makt över sin arbetsdag. I dag är den kraftigt styrd av arbetsgivaren. Folkpartiet anser att lärarna måste få mer makt över sitt eget arbete.

Fel! Okänt namn på

Lärare och rektorer vill upprätthålla trygghet och arbetsro i klassrummen, men skolpolitikerna har under årtionden ryckt undan mattan för varje försök. Lärarnas befogenheter har monterats ned, och lärarnas auktoritet i skolan har tillåtits sjunka. Det obefintliga politiska stödet till lärare och rektorer som faktiskt vågar ta konflikter med elever och deras föräldrar gör att många drar sig för att ens försöka.

Lärarna måste få de verktyg som krävs för att skapa en trygg arbetsmiljö. Alla skolor ska ha tydliga ordningsregler som är väl förankrade hos elever, lärare och föräldrar. Förebyggande åtgärder som en välfungerande elevvård bestående av skolkuratorer, psykologer och skolsköterskor ska finnas på alla skolor. Skollagen ska tydligt ange att lärare har rätt att beslagta störande eller farliga föremål och att avvisa störande elever från lektionen. Skolan ska kunna besluta om kvarsittning, skriftlig varning, föräldrasamtal och som sista utväg förflyttning av grundskoleelever eller avstängning av gymnasieelever som bryter mot skolans regler. Allvarliga brott i skolan ska alltid polisanmälas.

Jämställdhet bland lärarna

Traditionella och stereotypa könsroller lever till stor del kvar i vårt land och utgör därmed ett hinder för mäns och kvinnors möjligheter att forma sina liv efter sina egna mål och önskningsar. Vi måste skapa ett samhälle där kvinnor och män ges samma livschanser.

Skolan spelar en viktig roll för att betona flickors och pojkars rätt till att bli jämställt behandlade. För att skolan ska lyckas med detta viktiga arbete måste skolan i sig bli mer jämställd. Ett aktivt jämställdhetsarbete behöver bedrivas på många fronter och med olika innehåll och metoder. Ett jämställdhetsperspektiv måste genomsyra allt arbete i skolan, i relationen mellan elever och lärare, i skolans ledning, i styrdokument samt i lärarutbildningen.

Det får inte vara så att våra barn möter manliga lärare bara i slutet av sin tid i skolan, och bara i vissa ämnen. En kraftig majoritet av dem som ska bli språklärare i gymnasiet är kvinnor, medan en majoritet av de blivande idrottslärarna är män. Den bristande jämställdheten är en följd av hur flickor och pojkar bemöts olika genom hela utbildningssystemet. Det är också negativt att läraryrket liksom många andra kvinnodominerade yrken med offentliga arbetsgivare släpar efter i löneutvecklingen. Folkpartiet driver frågan att lärare och förskollärare måste få ökad status och större frihet.

Lärares hälsa

Många lärare upplever en stark stress beroende på en stökig arbetsmiljö, fler timmar i skolan och en ökad administration. Vissa lärare blir också utsatta för kränkningar och ett förnedrande språkbruk.

Fel! Okänt namn på

De långtidssjuka lärarna blir alltfler. Kommunerna behöver förbättra sitt arbete med friskvård och rehabilitering, kanske särskilt för de äldre lärarna. Men det behövs också mer långtgående åtgärder. Arbetsmiljön måste förbättras i grunden och lärarnas uppdrag måste göras mer rimligt. Skolan och lärarna har i många år drabbats av politiska beslut som försvårar arbetet i skolan. Det likformiga svenska skolsystemet, där eleverna i många ämnen ska lära samma sak på lika lång tid, ställer orimliga krav på lärarna.

Rektor – en pedagogisk ledare

Folkpartiet anser att rektorer ska vara pedagogiska ledare. Många skolledare vittnar om en mycket pressad situation. Övertid, stress och en känsla av utsatthet präglar många skolledares vardag. Det är nödvändigt att ändra på den situationen. Ledarskapet i skolan måste uppvärderas.

Som pedagogisk ledare har rektor det övergripande ansvaret för att målen uppfylls och för att verksamheten följs upp och utvärderas i förhållande till de mål skolan har. En översyn bör göras av på vilket sätt villkoren för rektorstjänsterna kan förbättras. Rektor ska vara pedagogisk ledare – inte kamrer. Rektorerna ska ha ett överblickbart ansvarsområde. Det är mycket viktigt att skolledarna kan anpassa skolan till förändringar i skolan och omvärlden och se till att skolan kan svara mot nya krav.

Folkpartiet anser att en nationell skolinspektion ska inrättas. Den ska under sina tillsynsinspektioner aktivt utvärdera att rektor tillåts vara pedagogisk ledare. I kontakterna mellan kommunen och rektorn är det inte sällan ekonomin som anses vara det viktigaste, och därför måste staten ta sitt ansvar för att även rektorernas pedagogiska insatser värderas.

Stockholm den 3 oktober 2005

Ulf Nilsson (fp)

Ana Maria Narti (fp)

Marita Aronson (fp)

Christer Nylander (fp)

Axel Darvik (fp)

Anita Brodén (fp)